

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

به نام خدا

آزمایشگاه پایگاه داده
جلسه سوم

دوره‌ی مباحث پایگاه‌داده‌ی موردنیاز

► Joins: دستور Join در SQL برای اتصال دو جدول استفاده می‌شود یعنی از هر جدول یک ستون انتخاب می‌کنیم تا به هم الحاق کنیم و این دو ستون شامل اعدادی هستند که درمیان دو جدول مشترک هستند.

► Union clause: عملگر UNION برای ترکیب نتایج دو یا چند دستور SELECT استفاده می‌شود.

► Sub Queries: منظور از Subquery یک query است که درون یک عبارت مانند UPDATE، INSERT، SELECT یا DELETE نوشته می‌شود.

► Group by: با استفاده از دستور group by می‌توان دسته بندی یا گروه بندی ستون ها را انجام داد.

تمرین پرس و جویهای پیچیده تر برای شروع

► **SELECT DISTINCT**: چنانچه در ستون های مورد جستجو ، موارد تکراری وجود داشته باشد در نتیجه خروجی نمایش داده خواهند شد . برای جلوگیری از چنین موردی و عدم نمایش موارد تکراری پس از دستور **Select** عبارت **DISTINCT** نوشته می شود.

► **WHERE CONDITION**: دستور **where** برای اضافه کردن شرط یا شرط هایی جهت محدود کردن نتایج جستجو و یا استخراج نتایج دقیقتر برای داشتن خروجی که در ذهن ما وجود دارد استفاده می شود . این دستور باید پس از دستور **select** و تعیین ستون ها از جدول مورد نظر به کار رود.

► با استفاده از عملگرهای **and** و **or** پرانتز می توان چندین شرط را با هم ترکیب کرد . خروجی برنامه با شرط هایی که روی دستور داده شده است مطابقت داده خواهد شد .

نکته: همتای کلید واژه **Distinct** ، **All** می باشد که **SQL Server** را برای بازگرداندن همه سطرها آگاه می سازد خواه آن واحد باشد یا خیر **All** . پیش فرض دستور **select** است ، پس نیازی به نوشتن آن نیست.

تمرین پرس و جویهای پیچیده تر برای شروع

► AND و OR = برای ترکیب شرط ها در بخش Where در sql استفاده می شود .

► گاهی اوقات خروجی که ما می خواهیم بایستی چند شرط مختلف داشته باشد . به طور مثال افرادی را می خواهیم که سن بالای ۲۳ سال و مدرک تحصیلی بالای لیسانس داشته باشند . در این حالت بایستی هر کدام از شرط ها را جداگانه تعریف کرده و سپس آنها را با هم ترکیب کنیم . برنامه هر کدام از شرط ها را بررسی میکند و خروجی را نمایش میدهد .

► عملگر and برای اجرای دستور نیاز دارد تا تمام شرط های تعیین شده برای آن درست باشد .

► عملگر or فقط نیاز دارد که حداقل یکی از شرط ها درست باشد .

► ترکیب قیود AND و OR و = در شرط where :

- SELECT *
- FROM employees
- WHERE (city = 'Miami' AND first_name = 'Sarah')
- OR (employee_id <= 2000);

نکته: همتای کلید واژه Distinct ، All می باشد که SQL Server را برای بازگرداندن همه سطرها آگاه می سازد خواه آن واحد باشد یا خیر All . پیش فرض دستور select است ، پس نیازی به نوشتن آن نیست .

تمرین پرس وجوهای پیچیده تر برای شروع

▶ انواع JOIN

▶ **INNER JOIN:** در این دستور تنها سطریهایی برمی گردند که حداقل یک ردیف در هر دو جدول باشد که شرط پرس وجو را داشته باشد.

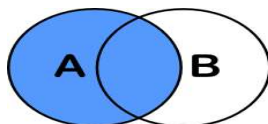
▶ **LEFT JOIN (LEFT OUTER JOIN):** در این دستور سطریهایی برمی گردند که داده هایشان در جدول چپ باشند، هر چند در جدول راست هیچ سطر منطبقی وجود نداشته باشد.

▶ **RIGHT JOIN (RIGHT OUTER JOIN):** در این دستور سطریهایی برمی گردند که داده هایی در جدول راست داشته باشند، هر چند در جدول چپ هیچ مورد منطبقی وجود نداشته باشد.

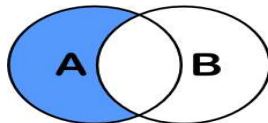
▶ **FULL JOIN:** در این دستور همه سطرها تا زمانی که در یکی از جدول ها شرط پرس وجو برقرار باشد بازگشت داده می شوند.

تمرین پرس و جوهای پیچیده تر برای شروع

- **Select** column1_name, column2_name, column3_name
- **From** table1_name t
- **inner/left/right/full** join table2_name b
- **on** t.pk_column = b.pk_column

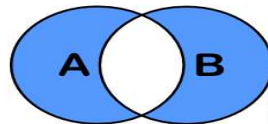
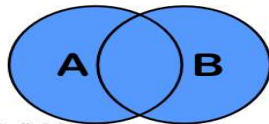


```
SELECT <auswahl>
FROM tabelleA A
LEFT JOIN tabelleB B
ON A.key = B.key
```

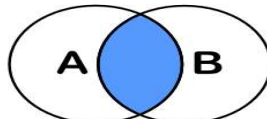


```
SELECT <auswahl>
FROM tabelleA A
LEFT JOIN tabelleB B
ON A.key = B.key
WHERE B.key IS NULL
```

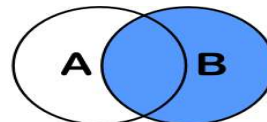
```
SELECT <auswahl>
FROM tabelleA A
FULL OUTER JOIN tabelleB B
ON A.key = B.key
```


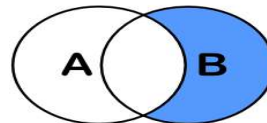
CHEATSHEET
SQL
JOINS


```
SELECT <auswahl>
FROM tabelleA A
INNER JOIN tabelleB B
ON A.key = B.key
```



```
SELECT <auswahl>
FROM tabelleA A
RIGHT JOIN tabelleB B
ON A.key = B.key
```



```
SELECT <auswahl>
FROM tabelleA A
RIGHT JOIN tabelleB B
ON A.key = B.key
WHERE A.key IS NULL
```

```
SELECT <auswahl>
FROM tabelleA A
FULL OUTER JOIN tabelleB B
ON A.key = B.key
WHERE A.key IS NULL
OR B.key IS NULL
```

تمرین پرس و جویهای پیچیده تر برای شروع

► **ORDER BY** : اطلاعاتی که در دستور **select** در **sql** به عنوان خروجی نمایش داده میشود بی نظم و یا بهتر بگوییم بدون نظم مد نظر ما است. مقادیر خروجی در ستون های جدول بر اساس مقدار هیچ ستونی مرتب نمی شوند. با دستور **order by** میتوان اطلاعات جدول را بر اساس مقادیر یک یا چند ستون بر حسب شاخص هایی مثل ترتیب حروف الفبا ، بزرگتر یا کوچکتر بودن اعداد و ... مرتب کرد.

- **SELECT column_name(s)**
- **FROM table_name**
- **[Where]**
- **ORDER BY column_name(s) [ASC|DESC]**

► نکته: همچنین این نیز امکان پذیرست که مرتب سازی را بر مبنای بیش از یک ستون انجام دهید. **ASC** به معنای صعودی بودن (**a to z**) و **DESC** به معنای نزولی بودن است. (**z to a**) پیش فرض **ACS** است.

تمرین پرس و جوهای پیچیده تر برای شروع

- ▶ **GROUP By**: با استفاده از دستور **group by** می توان دسته بندی یک ستون بر حسب مقادیر مشابه فیلدهای یک ستون دیگر را انجام داد. در هنگام استفاده از برخی از توابع درون ساخته SQL که عمل محاسبه (مثل مجموع و میانگین) را بر روی داده ها انجام می دهند ، این مشکل وجود دارد که این توابع قادر به جدا کردن و متمایز کردن اطلاعات موجود در دو ستون نسبت به هم نیستند و نتایج محاسبات را به صورت کلی برای همه آنها در نظر می گیرند . در این مواقع از دستور **group by** استفاده می کنیم.
- ▶ نکته: گروه بندی را نباید روی ستون کلید اصلی جدول قرار داد چون تمام مقادیر یکتا هستند و آنگاه هر سطر را به یک گروه تبدیل می کند.

- ▶ **SELECT** column1, column2
- ▶ **FROM** table_name
- ▶ **WHERE** [conditions]
- ▶ **GROUP BY** column1, column2
- ▶ **ORDER BY** column1, column2

تمرین پرس و جوهای پیچیده تر برای شروع

► **HAVING** : دستور **having** برای افزودن شرط به توابع درون ساخته **SQL** استفاده می شود ، زیرا از دستور **where** نمی توان برای کار با مقادیر خروجی توابع درون ساخته **SQL** استفاده کرد . به عبارت دیگر دستور **having** در **sql** برای اعمال شرط به ستون ها اعمال می شود و همان کاری را می کند که **Where** در رکوردها انجام می دهد.

► دستور **having** معمولا با دستور **group by** می آید.

► از دستور **HAVING** به شکل زیر استفاده می شود:

- **SELECT** column_name, aggregate_function(column_name)
- **FROM** table_name
- **WHERE** column_name operator value
- **GROUP BY** column_name
- **HAVING** aggregate_function(column_name) operator value

تمرین پرس و جوهای پیچیده تر برای شروع

► مثال دیگری برای درک بهتر استفاده از HAVING همراه با تابع sum و اعمال شرط بیشتر از ۲۰۰:

- **SELECT**
- customer_id,
- SUM (amount)
- **FROM**
- payment
- **GROUP BY**
- customer_id
- **HAVING**
- SUM (amount) > 200;

تمرین پرس و جوهای پیچیده تر برای شروع

WITH CLAUSE ►

With همان دستور CTE است و CTE همان جدول مجازی.

CTE = Common Table Expression ►

برای ساخت CTE از کلمه کلیدی WITH استفاده می کنیم و یک نام برای CTE می گذاریم و SELECT مدنظر را اجرا می کنیم.

► WITH query_name (column_name1, ...) AS

► (SELECT ...)

تمرین پرس و جوهای پیچیده تر برای شروع

```
► WITH cte_film AS (  
►     SELECT  
►         film_id, title,  
►         (CASE  
►             WHEN length < 30 THEN 'Short'  
►             WHEN length < 90 THEN 'Medium'  
►             ELSE 'Long'  
►         END) length  
►     FROM film  
► )  
► SELECT  
►     film_id,  
►     title,  
►     length  
► FROM cte_film  
► WHERE length = 'Long'  
► ORDER BY title;
```

تمرین پرس و جوهای پیچیده تر برای شروع

```
▶ WITH cte_rental AS (  
▶     SELECT staff_id,  
▶           COUNT(rental_id) rental_count  
▶     FROM   rental  
▶     GROUP BY staff_id  
▶ )  
▶ SELECT s.staff_id,  
▶       first_name,  
▶       last_name,  
▶       rental_count  
▶ FROM   staff s  
▶       INNER JOIN cte_rental USING (staff_id);
```

▶ در این مثال ابتدا CTE نتایج شامل staff id و تعداد rental را برمی گرداند سپس جدول staff را با دستور cte با استفاده از ستون staff id ترکیب می کند.

تمرین پرس و جوهای پیچیده تر برای شروع

NESTED QUERY یا SUBQUERY ▶

▶ وقتی یک ساختار SQL داخل یک ساختار SQL قرار می گیرد Subquery نامیده می شود.

▶ نکته : به SQL که داخل آن یک SQL دیگر قرار دارد Parent statement هم می گویند.

- ▶ **SELECT** column_name [, column_name]
- ▶ **FROM** table1 [, table2]
- ▶ **WHERE** column_name OPERATOR
- ▶ (**SELECT** column_name [, column_name]
- ▶ **FROM** table1 [, table2]
- ▶ [**WHERE**])

تمرین پرس و جوهای پیچیده تر برای شروع

▶ نمونه یک پرس و جو در یک پرس و جوی دیگر:

```
▶ SELECT
▶     column_1
▶     , column_2
▶     , column_3
▶ FROM
▶     tbl_data
▶ WHERE
▶     column_1 IN -- this can also be "NOT IN", "EXISTS, an operator like "=", "<", and others.
▶     (
▶     SELECT
▶         column_1
▶     FROM
▶         tbl_data
▶     WHERE
▶         [condition]
▶     )
▶ ORDER BY column_1
```

دستورات قابل استفاده در پرس و جو ها:

EXIST/NOT EXIST ►

- **SELECT** *
- **FROM** products
- **WHERE** NOT EXISTS (**SELECT** 1
- **FROM** inventory
- **WHERE** products.product_id = inventory.product_id);
- **SELECT** count(aid),bid **FROM** pgbench_accounts **WHERE**
- bid <> ALL(**SELECT** bid **FROM** pgbench_branches **WHERE** bbalance > 0)
- **GROUP BY** bid;

ALL ►

دستورات قابل استفاده در پرس و جو ها:

▶ **LIKE**: دستور LIKE برای پیدا کردن تشابه در متن و مقدار STRING در پرس و جو استفاده می شود و با دو کاراکتر % و _ می آید.

▶ “%” نشان دهنده صفر یا یک یا چند کاراکتر است و “_” نشان دهنده تک کاراکتر است و می توانند باهم نیز استفاده شوند

```
▶ SELECT FROM table_name
▶ WHERE column LIKE 'XXXX%'
▶ or
▶ SELECT FROM table_name
▶ WHERE column LIKE '%XXXX%'
▶ or
▶ SELECT FROM table_name
▶ WHERE column LIKE 'XXXX_'
▶ or
▶ SELECT FROM table_name
▶ WHERE column LIKE '_XXXX'
▶ or
▶ SELECT FROM table_name
```

پروژه

- ▶ گروه‌ها، دو یا سه نفره باشد
- ▶ طراحی جداول و پرس و جوها به صورت مناسب، کاربردی و منطقی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است
- ▶ تعداد جداول اصلی دستکم ۵ عدد باشد (برای گروه‌های سه نفره، ۶ جدول)
- ▶ موجودیت کاربران حتما وجود داشته باشد
- ▶ نحوه‌ی عملکرد کاربران باید به گونه‌ای باشد که بر یکدیگر اثری نداشته باشند؛ به طور مثال تاثیر انتقال پول در یک بانک بر روی موجودی افراد و یا تاثیر حرکت بازیکن اول بر بازیکن دوم، لذا در انتخاب موضوع پروژه دقت شود.
- ▶ حداقل ۵ کاربر وجود داشته باشد
- ▶ بصورت سلسله مراتبی مجوزهای مختلفی باید داشته باشند. بطور مثال یکی از کاربران در نقش مدیریت، همه مجوزها را داشته باشد و افراد دیگر متناسب با نقششان محدود تر باشند (کاربران دیگر می‌توانند همگی یک یا تعداد بیشتری نقش داشته باشند)
- ▶ در رابطه با دسترسی کاربران در این پایگاه داده تمهیداتی صورت گرفته باشد به طور مثال کاربران نباید بتوانند برخی از جداولی که نباید دسترسی داشته باشند را کنترل کنند.
- ▶ پایگاه داده حداقل ۳ رویه (procedure) داشته باشد (برای گروه‌های ۳ نفره، دستکم ۴ رویه داشته باشد)
- ▶ پایگاه داده حداقل ۳ آغازگر (trigger) داشته باشد (برای گروه‌های ۳ نفره، دستکم ۴ آغازگر داشته باشد)
- ▶ دلیل استفاده از آغازگرها حائز اهمیت است. بخشی از منطق کل سیستم می‌تواند با استفاد از آغازگرها باشد. به طور مثال بررسی موجودی کاربران پس از هر فعالیتی و یا ایجاد جدولی به منظور لاگ گرفتن.
- ▶ پایگاه داده نیازمند حداقل ۳ تابع به منظور تسهیل پرس و جوها می‌باشد (برای گروه‌های ۳ نفره، دستکم ۴ آغازگر داشته باشد)

پروژه

- قسمت مهم پروژه ایجاد پرس و جوهای است که منجر به گزارش گیری می شود.
- به همین منظور تعداد حداقل ۶ پرس و جو با استفاده از مباحثی که در آزمایشگاه مطرح شده، برای پایگاه داده نیاز است.
- این پرس و جوها باید پیچیدگی لازم را داشته باشند. بنابراین در هنگام انتخاب موضوع دقت شود.
- مباحث مربوط به گزارش گیری شامل `grouping`، `rollup`، `having`، `cube`، `aggregation functions`، `window function` و ... می باشد.
- بطور مثال پرس و جویی که منجر به نشان دادن فروش فصلی، ماهانه و روزانه برای یک فروشگاه خاص و یا کالای خاص.
- زبان بک اند
  - اجباری است
  - هر زبانی می تواند باشد
  - زبان (فریم ورک) فرانت اند
  - اختیاری
  - هر زبان یا چارچوبی می تواند باشد (فلاتر، ری اکت، html/css و ...)
  - نمره ی اضاف
- هدف از انجام این پروژه در مرحله اول انتخاب و طراحی ساختار جداول، ایجاد پرس و جوهای مرتبط با گزارش گیری بصورت منطقی و هوشمند و در ادامه پیاده سازی می باشد. مستندات باید به صورت خلاصه توضیحی از موضوع پروژه و پرس و جوهای استفاده شده باشد که پرس و جوهای مربوط به گزارش گیری حائز اهمیت است.
- پایگاه داده
  - PostgreSQL و یا MongoDB

بخشی از پروژه

تمرین زیر به عنوان بخشی از پروژه قلمداد می‌شود و ۱ نمره از ۱۱ نمره‌ی پروژه را به خود اختصاص می‌دهد:

- مشخص کردن هم‌گروهی‌ها
- مشخص کردن زبان بک‌اند (اجباری)
- مشخص کردن پایگاه‌داده‌ی مورد استفاده (اجباری): PostgreSQL و یا MongoDB
- مشخص کردن زبان فرانت‌اند (اختیاری): برای نمونه فلاتر، HTML/CSS، ری‌اکت و ...
- ارائه‌ی یک توضیح کوتاه (حدود دو خط) در مورد ماهیت پروژه

تمرین

- ۱- از ترکیب دستورات GROUP BY و HAVING سه پرسوجوی متفاوت بنویسید و خروجی آن در جداول خودتان را بفرستید و آن را توضیح دهید.
- ۲- یک دستور مرتب سازی شده براساس دو ستون خاص با ترکیب intersection بنویسید و خروجی آن را بفرستید.
- ۳- یک عبارت CTE تعریف کنید و با یک دستور پرسوجوی دیگر ترکیب کنید و خروجی آن را بفرستید.
- ۴- با دو دستور مختلف دو تا از join های مختلف را استفاده کنید که خروجی هایشان متفاوت باشد و توضیح دهید.
- ۵- دو دستور تو در تو بنویسید که ۳ دستور را باهم ترکیب کند و حتما در خروجی از تک تک دستورات زیر استفاده کنید:
  - All➤
  - any➤
  - <➤
  - is null➤
  - like➤
  - Exist➤

➤ نام پرونده‌ی ارسالی: HW03_99876543.pdf